

Et bæredygtigt Danmark

3F's forslag til at sikre en bæredygtig grøn omstilling

Et bæredygtigt Danmark

3F's forslag til at sikre en bæredygtig grøn omstilling

Den grønne omstilling har i nogen grad mistet fokus de seneste par år. Men på trods af geopolitiske og økonomiske forandringer er det vigtigt, at vi som samfund fastholder ambitionerne og gennemfører de tiltag, der skal til for at komme i mål med den grønne omstilling.

Både 3F'erne og danskerne bakker op om den grønne omstilling. To tredjedele af befolkningen er således positivt indstillet over for den grønne omstilling, og et stort flertal mener også, at der skal investeres mere i omstillingen. Derfor er det vigtigt at fastholde det høje ambitionsniveau for at omstille Danmark til et bæredygtigt grønt samfund.

Den grønne omstilling har stor betydning for 3F'erne og deres arbejdsliv. Den har betydning for fremtidens 3F-job, hvordan arbejdet skal udføres, hvilke job der skabes, og hvilke der trues. Den har betydning for, om der i fremtiden er 3F-job i alle dele af landet, og om arbejdsstyrken har de rette kompetencer, der efterspørges. Grønne afgifter, skatter og subsidier har også betydning for 3F'ernes købekraft, lønninger og pensioner.

3F'erne spiller en vigtig rolle i den grønne omstilling.

Det er 3F'erne, der fremstiller elementerne til vindmøllerne. Det er 3F'erne, der kører vindmøllerne hen, hvor de skal stilles op, og som laver og støber det fundament, møllerne skal stå på.

Det er også 3F'erne, der sikrer, at vi har bæredygtig fjernvarme, der gør rent på en miljøvenlig og bæredygtig måde, der kreerer og tilbereder grønne måltider i landets kantiner og restauranter, og som planter ny skov og arbejder med at begrænse klimabelastningen fra animalsk landbrug.

Uden 3F'ernes arbejde ville der ikke være nogen grøn omstilling. Det afspejles også i, at halvdelen af 3F'erne mener, at de bidrager til den grønne omstilling i Danmark gennem deres arbejde.¹

3F har en vision om, at den grønne omstilling kan være med til at skabe et mere bæredygtigt samfund:

- Et samfund, hvor der forbruges på en bæredygtig måde.
- Hvor der skabes bæredygtige grønne arbejdspladser på ordentlige vilkår.
- Hvor arbejdsstyrken har mulighed for at tilegne sig de kompetencer, der er behov for.
- Hvor konsekvenserne af den grønne omstilling fordeles på en retfærdig måde. Det er med til at skabe opbakning til den grønne omstilling.
- Hvor alle medarbejdere får mulighed for at bidrage til den grønne omstilling.

Derfor præsenteres her en række forslag, der kan være med til at sikre, at den grønne omstilling gennemføres på en måde, der bidrager til et bæredygtigt samfund.

¹ Spørgeskemaundersøgelser blandt 3F-medlemmer og voksne i arbejdsstyrken indsamlet ultimo august 2025 af 3F og Epinion og bearbejdet af methods.dk.

Fremtidens grønne arbejdspladser

Danmark er et af de rigeste lande i verden. Danmark har også et højt CO²-udslip pr. indbygger, når man sammenligner med resten af verden.² Derfor har vi et særligt ansvar for at få vores udslip ned, men også for at foretage de investeringer, der kan udvikle løsninger, der kan bruges i resten af verden.

Hvis den omfattende grønne omstilling gribes klogt an, har vi en gylden mulighed for at sikre, at Danmark bliver

førende på grønne arbejdspladser og inden for grøn teknologi, grønne produktionsmetoder og så videre, der potentielt kan skabe mange arbejdspladser inden for 3F's områder.

Ved at investere i en omstilling til grøn energi kan vi også sikre, at vi er uafhængige af import af olie og gas. Det er særligt vigtigt i den aktuelle sikkerhedspolitiske situation, at vi har en øget forsyningssikkerhed.

Den grønne omstilling medfører mange ekstra arbejdspladser

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har i samarbejde med COWI og 3F udarbejdet en analyse af arbejdskraftbehovet til grøn omstilling og fremtidige infrastrukturprojekter.³

Analysen viser, at det har stor betydning for beskæftigelsen, hvor meget vi som samfund investerer i den grønne omstilling. Investeringerne i omstilling til grøn energi vil frem til 2035 i gennemsnit kræve arbejdskraft svarende til 27.000 fuldtidspersoner årligt. Knap halvdelen er job inden for 3F's områder.

På bare ét år er investeringerne i den grønne omstilling nedjusteret med 500 milliarder kroner for den samlede periode 2025 til 2035, hvilket især skyldes lavere forventninger til udbygning af havvind. Hvis man havde fastholdt den tidligere ambition i forhold til investeringer i den grønne omstilling, ville arbejdskraftbehovet i stedet ligge på 57.000 personer årligt som gennemsnit. De store nedjusteringer af investeringerne i grøn omstilling har altså stor betydning for arbejdskraftbehovet.

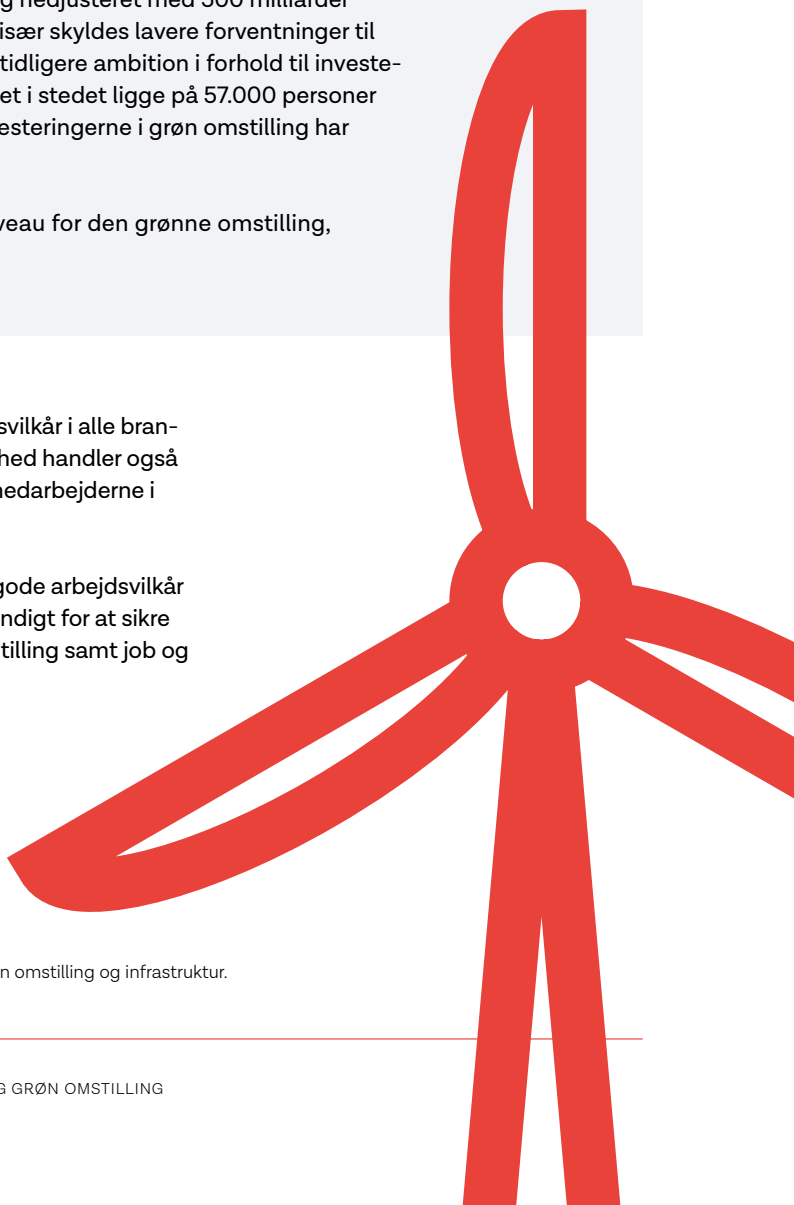
Derfor er det vigtigt med et fortsat højt ambitionsniveau for den grønne omstilling, og 3F vil presse på for det.

I Danmark skal vi udvikle grønne job med gode løn- og arbejdsvilkår i alle brancher og i hele landet til gavn for 3F's medlemmer. Bæredygtighed handler også om et bæredygtigt arbejdsmarked og ordentlige forhold for medarbejderne i den grønne omstilling.

Det drejer sig blandt andet om en overenskomstmæssig løn, gode arbejdsvilkår og muligheden for at få løftet sine kompetencer. Det er nødvendigt for at sikre tilstrækkeligt med kvalificeret arbejdskraft til den grønne omstilling samt job og jobfunktioner, som man fysisk kan holde til indtil pensionen.

² [CONCITO \(2023\): Danmarks globale forbrugsudledninger.](#)

³ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, COWI og 3F (2025): Arbejdskraft til grøn omstilling og infrastruktur.

3F foreslår følgende for at sikre fremtidens grønne arbejdspladser på ordentlige vilkår:

1

Øgede statslige investeringer i den grønne omstilling

Det er nødvendigt med øgede og kontinuerlige investeringer for at holde tempoet i den grønne omstilling og sikre grønne arbejdspladser i Danmark. Der skal sikres tilstrækkelige investeringer i vedvarende energi og den energinfrastruktur, der er nødvendig for den grønne omstilling.

Det indebærer blandt andet, at der skal være stabile finansieringsmuligheder til opsætning af vedvarende energi.

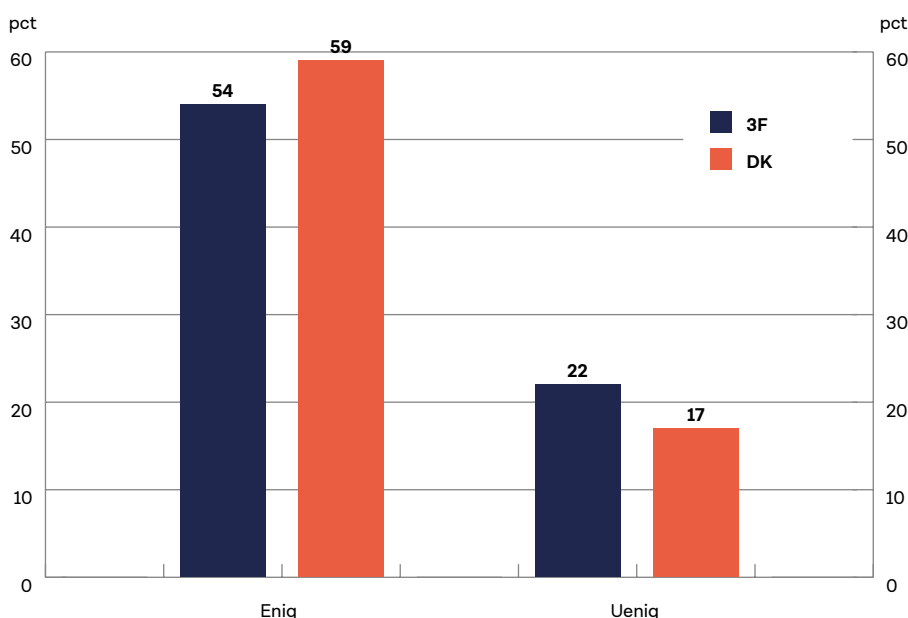
3F foreslår som en del af de øgede investeringer, at der inden for de kommende år opsættes havvindmøller svarende til yderligere 6 GW.

Det vil skabe øget beskæftigelse inden for vindindustrien og tilknyttede brancher. Ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd vil det i gennemsnit skabe cirka 17.500 ekstra arbejdspladser årligt i opsætningsperioden.

Der er støtte i befolkningen til at øge de statslige investeringer i grøn omstilling. Over halvdelen af både 3F'erne (54 procent) og danskerne generelt (59 procent) mener, at staten bør sikre, at de høje ambitioner omkring opstillingen af havvind i Danmark fastholdes gennem statsstøtte eller anden kompensation.⁴ Derudover bakker 77 procent af danskerne ifølge et forskningsprojekt på Københavns Universitet op om statsstøtte til udvikling og udbredelse af teknologier inden for vedvarende energi og CO²-fangst.⁵

Stort flertal for at sikre høje ambitioner for havvind

En stor andel af både 3F'erne og danskerne mener, at staten bør sikre, at de høje ambitioner omkring opstillingen af havvind i Danmark fastholdes gennem statsstøtte eller anden kompensation.

Anm.: Svar på spørgsmålet: "Staten bør sikre, at de høje ambitioner omkring opstillingen af havvind i Danmark fastholdes gennem statsstøtte eller anden kompensation." Data blev indsamlet 20.-27. august 2025 blandt 4.105 3F-medlemmer (ekskl. tillidsrepræsentanter). Svarprocenten var 46,1 (1.893 svar). For danskere i arbejdsstyrken (18+ år) bygger resultaterne på 1.021 besvarelser. Data er vægtet for repræsentativitet.

Kilde: Methods.dk på baggrund af 3F-panelet og Epinion

⁴ Spørgeskemaundersøgelser blandt 3F-medlemmer og voksne i arbejdsstyrken indsamlet ultimo august 2025 af 3F og Epinion og bearbejdet af methods.dk.

⁵ [ClimAct \(2025\): Danskernes opbakning til klimapolitiske tiltag](#)

2

Fremme elektrificeringen af Danmark og videreføre brintrøret

I tillæg til øget udbygning af vedvarende energi skal vi også fremme elektrificeringen af det danske samfund. Det handler blandt andet om at udbygge elnettet og tilskynde virksomhederne til at omstille til elproduktion i stedet for fx gas. Derfor skal der blandt andet investeres kraftigt i at udbygge og fremtidssikre elnettet. Det kan fx ske i samarbejde med energiselskaber, pensionsselskaber med videre.

Ved at fordoble elektrificeringen kan EU halvere sin import af olie og gas.⁶ Det vil ifølge CONCITO være med til at skabe millioner af faglærte arbejdspladser i EU.

Øget elektrificering er også en god forretning, da besparelserne på en mindre import af olie, gas og kul langt overstiger prisen for de nødvendige investeringer i elnettet og vedvarende energi.⁷

3F foreslår desuden, at man hurtigst muligt tager hul på at videreføre det aftalte brintrør, så det videreføres længere end til Esbjerg. Dette vil skabe yderligere arbejdspladser og sikre infrastrukturen til den fremtidige investering i grøn omstilling. Desuden vil det sammen med øget elektrificering være med til, at Danmark og EU kan mindske deres import af olie og gas og blive uafhængige af fossile brændsler.

3

Understøtte forskning og udvikling inden for den grønne omstilling

Der skal sikres tilstrækkelig investering i forskning og udvikling inden for den grønne omstilling. Det kan fx inkludere, at de offentlige investeringer øges, og at andelen af den tekniske forskning øges. Desuden skal fradraget for udgifter til forskning og udvikling hæves til 130 procent frem mod 2030.

4

Mere bæredygtig landbrugsproduktion

3F foreslår, at der sker en omlægning af EU's landbrugsstøtte, så de mest energieffektive landbrug får højere støtte. Det vil understøtte den grønne omstilling i landbrugssektoren på tværs af EU.

Desuden skal de sociale konditionaliteter for landbrugsstøtten udvides til også at indeholde krav om overenskomst og udvidede krav om overholdelse af arbejdsmiljøregler. Det vil bidrage til, at job i landbrugssektoren også bliver mere bæredygtige.

3F foreslår desuden, at der indføres et forbud mod transport af slagtedyr i mere end otte timer og skatterabat til landmænd, der får deres dyr slagtet i Danmark, og som har overenskomst.

5

Grønne arbejdspladser på ordentlige vilkår

Det er vigtigt, at de job, der opstår som følge af den grønne omstilling, er på ordentlige vilkår, så vi også sikrer et bæredygtigt arbejdsmarked og ordentlige forhold for medarbejderne i den grønne omstilling.

Derfor skal der være lovkrav om arbejdsklausuler, arbejdsmiljøklausuler, sociale klausuler og lærlingeklausuler i alle offentlige udbud eller offentlig-private partnerskaber, som i hele værdikæden skal sikre ordentlige løn- og arbejdsvilkår for medarbejdere, herunder inden for den grønne omstilling. Brugen af klausuler kan være med til både at forebygge blandt andet underbetaling og udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft samt brud på arbejdsmiljølovgivningen og sikre, at virksomhederne bidrager til at uddanne fremtidens arbejdskraft.

Der skal desuden sikres bedre kontrol og håndhævelse af, at klausulerne i offentlige udbud bliver overholdt. Det offentlige skal sikre mere effektiv kontrol af egne klausuler i forbindelse med grøn omstilling, herunder fx sanktioner for brud, og samspil med den danske model.

Derudover skal den grønne omstilling gennemføres på en måde, så den understøtter arbejdskraftens mulighed for at organisere sig. Fagforeninger skal have ret til at komme ud på arbejdspladsen og organisere medarbejderne.

⁶ [Concito \(2025\): European Electrification for a more Secure, Competitive, Fair and Sustainable Union](#)

⁷ [Concito \(2025\): European Electrification for a more Secure, Competitive, Fair and Sustainable Union](#)

Gode muligheder for at uddanne sig til den grønne omstilling

Den grønne omstilling betyder, at nogle job forsvinder, men den medfører også rigtig mange nye job. Størstedelen af disse nye job er inden for det faglærte og det specialiserede ufaglærte område og kræver særlige kvalifikationer.⁸ Det er vigtigt, at vi i Danmark formår at sikre den nødvendige kvalificerede arbejdskraft til at gennemføre den grønne omstilling. Det betyder blandt andet, at vi skal have efteruddannet og opkvalificeret ufaglærte på arbejdsmarkedet og sikre flere faglærte. Desuden skal der vedtages politiske tiltag, der kan tage hånd om de personer, hvis job forsvinder i forbindelse med den grønne omstilling.

Det kræver, at arbejdsstyrken har gode muligheder for at tilegne sig de efterspurgte kvalifikationer i forbindelse med den grønne omstilling gennem uddannelse og efteruddannelse.

Derfor skal der være regler og rammer, der giver både ledige og beskæftigede gode muligheder for at blive opkvalificeret og uddannet til job inden for den grønne omstilling. Desuden skal der sikres bedre økonomiske incitamenter for at tage grøn uddannelse og for at sende medarbejdere på uddannelser og kurser, der understøtter den grønne omstilling.

Det er også vigtigt, at der foretages vedvarende investeringer i VEU-systemet, herunder AMU-uddannelserne. Der skal sikres tilstrækkelige midler til opkvalificering af kompetencer, der skal bruges i den grønne omstilling.

3F foreslår følgende for at sikre gode muligheder for at uddanne sig til den grønne omstilling:

6 Indfør en grøn sporskifteordning

3F foreslår at indføre en grøn sporskifteordning, hvor medarbejdere, der mister jobbet som følge af grøn omstilling, får ret til at tage uddannelse, der kan hjælpe dem videre på arbejdsmarkedet. Det vil medvirke til at sikre, at lønmodtagere, der mister jobbet, hurtigt opkvalificeres og har mulighed for at finde beskæftigelse i andre brancher. Den grønne sporskifteordning skal omfatte lønmodtagere, der mister jobbet fra et CO²-tungt erhverv. Det foreslås, at målgruppen får ret til alle typer af uddannelses målrettet stillinger inden for den grønne omstilling. Uddannelserne kan fx være en hel eller en del af en erhvervsuddannelse eller akademiuddannelse, videregående uddannelse, AMU-kurser, uddannelser/kurser hos private udbydere, partsafklarede og skræddersyede opkvalificeringsforløb og uddannelser.

De uddannelser, man kan tage via den grønne sporskifteordning, skal fastlægges af arbejdsmarkedets parter.

⁸ Analyse fra AE, COWI og 3F viser, at omkring 70 procent af arbejdskraftbehovet på baggrund af investeringer i grøn omstilling og infrastruktur er ufaglært og faglært arbejdskraft (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, COWI og 3F (2025): Arbejdskraft til grøn omstilling og infrastruktur).

7

Øgede muligheder for uddannelse til ledige skal understøtte den grønne omstilling

3F foreslår en række ændringer, der skal gøre det nemmere for ledige at tage uddannelse eller opkvalificering målrettet den grønne omstilling.

3F foreslår:

- Positivlisten for uddannelsesløftet på 110 procent dagpenge skal udvides, så det er muligt at tage flere uddannelser på ordningen. Blandt andet er der i flere af 3F's brancher mangel på faglærte til fx at gennemføre den grønne omstilling, og derfor bør de fag og uddannelser omfattes.
- Nyt AMU-uddannelsesløft med 110 procent dagpenge til kortere opkvalificeringsforløb på AMU. Der etableres en positivliste med pakkeforløb på AMU målrettet den grønne omstilling, som kan tages på ordningen. Man forbruger ikke af sin dagpengeperiode, mens man tager kurser via ordningen.
- Den regionale uddannelsespulje skal anvendes til at sikre differentierede tilbud inden for grøn omstilling, der er tilpasset regionale forhold.
- Udvidelse og styrkelse af varslingspuljen ved fyringsrunder. Der skal tilføjes flere midler til puljen. Desuden skal målgruppen udvides, så puljen kan anvendes, hvis der sker opsigelser i en række virksomheder i CO²-tunge erhverv inden for samme geografiske område.
- Der oprettes en ny "Grøn voksenlærlingeordning", som vil sikre flere faglærte inden for områder målrettet den grønne omstilling. Inden for en positivliste kan arbejdsgivere få forhøjet tilskud, hvis de tager voksenlærlinge på disse jobfunktioner.

3Fs 2035-plan finansierer 2½ mia. kr. til den grønne omstilling

3F har i sin 2035-plan afsat 2,5 milliarder kroner årligt til at understøtte den grønne omstilling.

- En pulje på 2 milliarder kroner årligt skal gå til at realisere forslagene 1, 2 og 3 om at sikre fremtidens grønne arbejdspladser.
- En pulje på 0,5 milliarder kroner årligt skal gå til forslag 6 og 7 vedrørende gode muligheder for at uddanne sig til den grønne omstilling.

Derudover:

- Er der i 2035-planen afsat 1,6 milliarder kroner til at genindføre den grønne check (forslag 8).

Retfærdig fordeling af den grønne omstillings konsekvenser

For at imødekomme sociale skævheder som følge af den grønne omstilling er det vigtigt, at der sker en retfærdig fordeling af de konsekvenser, som den grønne omstilling medfører. Det betyder blandt andet, at de øgede udgifter til den grønne omstilling skal fordeles retfærdigt mellem dem med høje og lave indkomster og dem med lange og korte uddannelser, og at der etableres mekanismer til at kompensere de arbejdstagere, der mister deres job i forbindelse med den grønne omstilling.

Det er vigtigt, at de forskellige initiativer i forbindelse med den grønne omstilling er fair og socialt afbalancerede. Det er også med til at sikre opbakning til den grønne omstilling i den brede befolkning.

8

Genindfør grøn check til alle

3F vil genindføre den grønne check til ikkepensionister. Det vil give et målrettet løft til lavindkomstgrupper – dem, der mærker prisstigningerne hårdest.

Den grønne check er et enkelt og effektivt værktøj til at hjælpe med at betale regningerne og sikre en mere retfærdig fordeling af de omkostninger, der følger med de stigende fødevarepriser og den grønne omstilling fra CO²-afgifterne. Når vi omstiller Danmark til en grønnere fremtid, skal regningen ikke vælte dem, der har mindst.

9

Forlænget dagpengeperiode for ledige fra de mest CO²-udledende brancher

3F foreslår, at ledige fra de mest CO²-udledende brancher får en forlænget dagpengeperiode. Ledige fra disse brancher begynder først at forbruge af deres dagpengeperiode, efter de har fået anvist et nyt job i en grøn sektor.